

Saving Yourself by Endangering Someone Else

Shmulie Reichman

1. דף על הדף בבא מציעא דף סב עמוד א

בהגהות **יד אברהם** (יו"ד סי' קנ"ו סעיף א') כתב על פי הלכה זו דחייך קודמין, שאם תפס המלך אדם א' כדי להרגו, ואם יברח הוא יתפוס המלך אחר במקומו, מותר לו לברוח, דחייך קודמין, והוא אינו רוצח את חברו.

2. תלמוד בבלי מסכת שבת דף לג עמוד ב

ואמאי קרו ליה ראש המדברים בכל מקום? דיתבי רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, וייתיב יהודה בן גרים גביהו. פתח רבי יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו: תקנו שווקים, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות. רבי יוסי שתק. נענה רבי שמעון בן יוחאי ואמר: כל מה שתקנו - לא תקנו אלא לצורך עצמן, תקנו שווקין - להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמן, גשרים - ליטול מהן מכס. הלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם, ונשמעו למלכות. אמרו: יהודה שעילה - יתעלה, יוסי ששתק - יגלה לציפורי, שמעון שגינה - יהרג.

אזל הוא ובריה טשו בי מדרשא. כל יומא הוה מייתי להו דביתהו ריפתא וכוזא דמיא וכרכי. כי תקיף גזירתא, אמר ליה לבריה: נשים דעתן קלה עליהן, דילמא מצערי לה ומגליא לן. אזלו טשו במערתא.

3. רש"י מסכת שבת דף לג עמוד ב

בן גרים - בן גר וגורת היה.
של אומה זו - רומיים.
שווקין - סדר מושב שווקי עיירות וחוצותיהן.
וסיפר דבריהם - לתלמידים או לאביו ואמו, ולא להשמיען למלכות, ונשמעו על ידו למלכות.
יתעלה - להיות ראש המדברים.

4. מגן אברהם על שולחן ערוך אורח חיים הלכות בית הכנסת סימן קנו סעיף א

בשבת דף ל"ג אמרינן נשים דעתן קלות דלמא מצערי להו ומגלי לן אזלו טשו במערתא, משמע שמותר לו לברוח כשיש סכנת נפשות אף על פי שמתוך זה גורם צער לחבירו ומשמע שהוא מחוייב לסבול צער כדי שלא יהרג חברו.

3rd Party: Who Should You Save?

Chayei Olam vs. Chayei Sha'ah

5. שו"ת ציץ אליעזר חלק יז סימן י

רופא מובהק יהודי חרדי ראש מחלקה לטיפול נמרץ בבית חולים ביוהנסבורג שאל אותי שאלה חמורה, והיא זאת: ברשותם מכונת החייאה חדישה מאד, ואין להם אלא מכונה אחת, ואפשר להציל באמצעות המכונה חולים שחיייהם חיי שעה שאבריהם הפנימיים נרקבו והם טריפה, כגון חלי סרטן, ומאידיך מדי יום ביום מגיעים חולים שאפשר להצילם חיי עולם, ואם ישתמש במכונה להציל טריפה לחיי שעה אינו יכול לנתק המכונה ממנו ולתת אותה לחולה שחיייו חיי עולם מפני שממיתו, ואפילו אם נחליט שמן הדין מותר לנתק המכונה וליתנה לשלם, הקרובים יצעקו ולא ירשו ליטול ולנתק את המכונה מהטריפה, לכן החליטו ביה"ח בתקנותיהם לא להשתמש במכונת החייאה זו כי אם לחולים שניתן לרפאותם ולהצילם לחיי עולם, כי לא כדאי לבזבז את המכונה להאריך חיי שעה של טריפה, בו בזמן שאין יום שאין חולה יהודי שניתן להצילו לחיי עולם, והרופא הנ"ל מתפאר שעפ"י הנחיות אלו הציל הרבה יהודים לחיי עולם, אבל לבו נקפו שמא מדין תורה אסור לנהוג כך אלא עליו להציל את החולים שחיייהם חיי שעה, ואם חייב לגזול את מכונת - ההחייאה ולעבור על תקנות ביה"ח כדי להציל טריפה חיי שעה ע"כ השאלה

(ז) מכל האמור נלענ"ד להלכה, דיפה היא התקנה שתיקנה הנהלת ביה"ח ביוהנסבורג שלא להשתמש במכונת החייאה זו. כי אם לחולים שניתן לרפואתם ולהצילם לחיי עולם

והרופא השואל לא רק שאיננו מחוייב לגזול את מכונת החייאה ולעבור על תקנת בית החוקים כדי להציל יהודי טריפה לחיי עולם, אלא שאסור לו לעשות זאת, וזאת מבלי צורך להכנס בזה לביורור הבעיא להצלת חבירו בממון חבירו ואם ישנו חיוב הצלה היכא שצריך לגזול ממון חבירו כדי להציל נפש חבירו, שעורר מזה הרב השואל במכתבו [יעוין בחו"מ סי' שנ"ט סעי' ד' ובביאור הגר"א סק"ד, וסי' ש"פ סעי' ג', ושו"ת בנין ציון סימנים קס"ז - קס"ט, וספר אור גדול סימן א' שם, ד"ה ואעפ"כ [מפני שעבר באונס (בד' כ"א מדפי הספר) יעו"ש והדברים ארוכים בזה

ולבו של הרופא לא צריך לנקפו כלל מזה, כי הוא עושה כדון וכהלכה, ויכול שפיר להתפאר בזה מה שעל פי ההנחיות. האמורות של ביה"ח שמבצע אותם הציל הרבה יהודים לחיי עולם, אשריו ואשרי חלקו בזה ובבא

6. שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן עג

אבל הוא דוקא באופן שלא ידע החולה המסוכן שלפי אומדנות הרופאים א"א לרפאותו דאם ע"י זה יודע שא"א לרפאותו הרי יתבעת שבשביל זה יש לחוש שיקרב מיתתו ויטרף דעתו שאסור בכל אופן, ומחמת שיותר מצוי שאינו יודע מצבו דהא זהירין מלגלות לו, וגם אסור לגלות לו, לכן יש להקדים להכניסו לחדר היחידה למי שבא תחלה, ואף כשהחולה יודע מצבו נמי יש לחוש שיטרף דעתו שיאמר שכבר מחשבין אותו כמו שאינו שאין מתעסקין עמו, שלכן למעשה כמדומה שרחוק הדבר שלא יגרע מצב הראשון כשיכניסו קודם את השני וממילא יש להם להכניס את מי שבא ראשון אף כשהחולה דסוברין שא"א לרפאותו בא תחלה. אבל צריכין למצוא עצה שלא יחסר טפול הצריך גם לשני אף כשהיה במקום אחר אם אפשר

*החלטה ביה"ח להמנע מהצלת טרפה במכונת ההחייאה יתכן שהיא נכונה אם אמת הוא כדבריהם שיום יום הם מצילים בה אנשים שלמים, אך גם אם אין זה כ"כ ברור, עכ"פ הרי ההנהלה החליטה כך, וכיון שכן הנני מסכים למ"ש הדר"ג, וגם חושבני

8. שו"ת ציץ אליעזר חלק יז סימן עב

כב) בסיכום. מכל האמור נראה לי להלכה כי יפה היא התקנה שתיקנה הנהלת ביה"ח ביוהנסבורג שלא להשתמש במכונת ההחייאה היחידה שברשותם כי אם עבור חולים שניתן לרפאותם ולהצילם לחיי עולם, היות ואם יתנו הטיפול במכונת ההחייאה לזה שלחיי שעה, תדחה עי"כ ההצלה לזה שלחיי עולם וימות, כי אז בהיות כבר החיי שעה מחובר למכונת ההחייאה, יהא אסור לנתק את המכונה מהלחיי שעה עבור החיי עולם, כי להמית, בידיים עבור החיי עולם יהא אסור, כפי שביארנו בדברינו הדק היטב.

ולכן יש להשאיר מלכתחילה את מכונת ההחייאה פנויה כדי להציל על ידה יהודים לחיי עולם, אשר כפי דברי הרופא – השואל אין יום שלא מובא לביה"ח דשם חולה יהודי שניתן להצילו באמצעות המכונה לחיי עולם, ומתפאר בעצמו שעל פי ההנחיות של הנהלת ביה"ח הציל הרבה יהודים לחיי עולם.

9.

תפארת ישראל יומא פרק ח

אם לא יאמר כן יהרגנו. וגי' דאיכא למימר דאע"ג דקיי"ל דחיישין לחיי שעה, היינו צאין חיי קיום כנגדו, אבל ביש חיי קיום כנגדו וודאי דדס חיי קיום שלו סומק טפי מדס חיי שעה של חנירו שאינו סומק כל כך, ואפי' ספק חיי קיום עדיף מודאי חיי שעה, ויכול להציל את עצמו. ואפשר דאפילו צהיה צריך עולא לעשות מעשה בעצמו, הוה שרי מה"ט, וכ"ש בדצור, שאינו רק גרמא בעלמא,

Chayei Olam of ONE vs. Chayei Sha'ah of BOTH

Ben Petura Holds that Chayei Sha'ah EQUALS Chayei Olam

10. חידושי הגר"ח בבא מציעא דף סב עמוד א

בדין חייך קודמין לחיי חברך

שנים שהיו מהלכין בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים אם שותין שניהם מתים ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב, דרש בן פטורא מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו, עד שבא רבי עקיבא ולימד וחי אחריך עמך חייך קודמים לחיי חברך.

להבין **סברת בן פטורא** נראה, דהנה יש להקשות דהנה היאך יהיה אם גם שלישי מחזיק קיתון של מים והוא לא צריך להמים היאך יעשה, דהא גם אם יתן לשניהם ימותו שניהם, ואם יתן לאחד אז השני לא יחיה. ונראה דאז הדין פשוט וברור שצריך ליתן לאחד שישאר בחיים ואל יתן לשניהם וימותו. וא"כ יש להבין בנידון דידן דלא יהיה זה גרוע מאם היה שלישי שאינו נצרך להמים שהיה נותן לאחד כדי שיחיה.

ונראה דפירוש הגמ' בן הוא, דמחלוקתם דבן פטורא ורבי עקיבא הוא אם חיי שעה שווים לחיי עולם או לא, דבן פטורא סבר דחיי עולם שווים עם חיי שעה, וא"כ כיון דאין נפקא מינה מוטב שישתו שניהם וימותו מליתן לאחד מהן והשני ימות ולא יהיה לו אפילו חיי שעה, ולפי"ז אפילו שלישי שאינו נצרך להמים גם כן יהיה כך, שזהו הצלתן שמציל בזה שנים כיון שאין נפקא מינה מחיי שעה לחיי עולם.

אבל רבי עקיבא סובר שחיי שעה אין שווה עם חיי עולם וחי עולם עדיף, ומשו"ה סובר ר"ע דחייך קודמין ומציל את עצמו,

וכן יהיה הדין בשלישי שאינו נצרך להמים שצריך ליתן לאחד מהם. [א"ה, ע' בחידושי רבנו חיים הלוי הל' יסודי התורה [ובגליונות חזו"א שם ודוק

(סה"ז"ז"נצ"ר מטע"י עמ' שלז)]

R' Akiva Would Agree With Ben Petura- Since You Can't Say Chayecha Kodmin

11. דף על הדף בבא מציעא דף סב עמוד א

החידושי הרי"ם (פ' בהר) חקר במי שהלך ואתו שני אנשים, והוא יש לו מים, אבל אין הוא צריך לשתות, ואם יתן לא' יחי', ואם יתן לשניהם ימותו מה דינו.

וכתב דכיון דכאן ליכא הגילוי של רבי עקיבא "חייך קודמין", אם כן הדרא לדינא של בן פטורא, ומוטב שישתו שתיהם וימותו, ואל ישתה אחד מהן וימות חברו.

אבל החזון איש יו"ד (שם) כתב דבכה"ג כיון דבשביל חייך קודמין אמרה תורה דחיי עולם שלו קודם לחיי שעה של שניהם, גם הנותן צריך להשתדל טפי בחיי עולם, ויתן לאחד מהם

12. שיעורי ר' דוד בבא מציעא דף סב עמוד א

ונראה דאף ר"ע דדריש חייך קודמין, נמי מודה דהצלת חיי שעה נמי הוי הצלה, ואם המים יהא ביד שלישי, יתן המים לשניהם להצלת חיי שעה כמו לבן פטורא

ורק דחידוש דהיכא דהוי ביד אחד מהן הצלת עצמו קודם להצלת חברו, ולכן כיון דאם יתן גם לחברו, ימות הוא אח"כ, אינו חייב ליתן, דכל שנוגע לחייו אין עליו חיוב הצלה על השני

אכן החזו"א (הל' עבודת כוכבים) כתב, דר"ע דדריש חייך קודמין היינו דחיי עולם קודם לחיי שעה, וממילא אף אם המים היו ביד שלישי, צריך להציל רק אחד מהן, והשני ימות.

אכן לדברינו ר"ע חידש רק דבהצלה, חייך קודמין, אבל היכא דלא הוי דין חייך קודמין, ודאי מודה לבן פטורא דאיכא דין הצלה לחיי שעה.

וכן נראה דלדברינו היכא דאת עצמו יכול להציל רק לחיי שעה, ואת חבירו יכול להציל לחיי עולם, גם בזה הוי הדרש דר"ע דחייך קודמין, ואינו חייב למסור הצלת נפשו לחיי שעה, עבור הצלת חיי עולם דחבירו.

R' Akiva Would Hold that You Still Save the Chayei Olam

13. חזון איש יורה דעה הלכות עבודת כוכבים - סימן סט אות ב ד"ה ב"מ ס"ב א .

ב"מ ס"ב א' מוטב שישתו שניהם בו, מודה ב"פ בהוא ורבו בשבי שפודה את עצמו דאינו חייב בהידור רבו במקום פיקוח נפש ובדאמר הוריות י"ג א', והכא טעמי דבן פטורא דכיון דיש חיי שעה לשניהם דאם ישתו שניהם יחיו לפי שעה וקיי"ל יומא פ"ה א' דעל חיי שעה מפקחין את הגל, א"כ אין חיי עולם שלו דוחה חיי שעה של חברו ואע"ג דמסכתין חיי שעה בשביל ספק הצלת חיי עולם כדאמר ע"ז כ"ז ב' הכא שאפי שהרי שניהם שוין בזכות חיי עולם וכל אחד מהם שישתה יחי' חיי עולם ובא לבכר עצמו על חברו משום שהמים שלו, אינו יכול לזכות בזה כיון שיש חיי שעה לשניהם, ועוד דנהי דירדן לספק הפסד חיי שעה משום ספק הצלה מ"מ אינו בדין לדחות חיי שעה של זה בשביל חיי עולם של חברו, ור"ע סבר דמשום חייך קודמין נפטר מהצלת חיי שעה של חברו.

• ונראה דאין תירוט ראשי לגמול ממנו מימיו דאע"ג דאדם ראשי להציל עצמו בממון של חברו הכא כבר הוכרע הדיון דחייך קודמין והוי הגזול גזול נפש של חברו.

.....ונראה דחייב ליתן לאחד כיון דבשביל חייך קודמין אמרה תורה דחיי עולם שלו קדם לחיי שעה של שנים, גם הנותן צריך להשתדל טפי בהצלת חיי עולם, ואם אחד מהם קדם לחברו כגון כהן ואינך דתנן הוריות י"ג הקודם זוכה ואם שניהם שוין נותן למי שירצה, ולב"פ אין נפקותא בכהן אלא במקום דלא שייך חיי שעה לשניהם כגון פדיון שבויים והצלה מן הנהר, אבל בקיתון של מים נותן לשניהם

14.

חזון איש

גליונות לחדושי רבנו חיים הלוי
(12)
הלכות יסודי התורה

שם. ומ"מ צריכינן לקרא דוחי בו.
נראה דרלוזנין שיטתו לו קיהון של מים ושמשון ולוי למאוס לכוי"ע נותן לשניהם וימותו שניהם, שאם יתן לשמשון הרי לוי מה טכשו ושמשון שומר מים למחר, ועכשו אפשר להחיות שניהם, ולהכי לריך קרא דחייך קודמין אף כה"ג, וכמו דחייך קודמין אף שבוא הדיוע וחברו חכם וכה"ג. [א"י, ע"י החז"א חו"מ ליקוטים סי' כ' לדף ס"ג].

15.

חזון איש

מסכת ב"מ ליקוטים סימן כ
(13)

ונראה דאם יש לאחד מים ולפי"ו שני למאוס ומי תלוי צפלוגחא דלצ"פ נותן לשניהם וימותו שניהם דהא אף אם יתן לאחד יתחייב לחנוק עם חברו, ולרי"ע יתן לאחד שירצה ואפי"ג דלהטותן ליכא משום חייך קודמין מי"מ כיון שזה שחכה יניל עלמי דדיון, ראשי הנותן ליתן לו, ונראה דחייב ליתן לאחד כיון דבשביל חייך קודמין אמרה תורה דחיי עולם שלו קדם לחיי שעה של שנים, גם הנותן לריך להשתדל טפי בהצלת חיי עולם, ואם אחד מהם קדם לחברו כגון כהן ואינך דתנן הוריות י"ג הקודם זוכה ואם שניהם שוין נותן למי שירצה, ולצ"פ אין נפקותא בכהן אלא במקום דלא שייך חיי שעה לשניהם כגון פדיון שבויים וכללה מן כהן, אצל בקיתון של מים נותן לשניהם. (סנהדרין סי' כ"ז סקכ"ח).

שבת מיהודה

חלק ראשון

וכשהקיתון ביד איש שלישי לר' עקיבא בודאי שמחויב להציל אחד, ואם לא הרי ביטל וחי אחיך עמך כי שניהם ימותו ואין הוא מקיים דין זה בחיי שעה כשאפשר להציל אחד לגמרי, ועל השאלה מי קודם? התשובה היא מדברי המשנה בסוף הוריות: האיש קודם לאשה, כהן קודם ללוי לוי לישראל וכו', והביי בייד סימן רנ"א מפרש להצילם אם הם טובעים בנהר עיי"ש. ובאמת כל הספקות שפרטנו הם דברים שניחים הנוגעים למעשה, אעפ"י שעכשיו לא הולכים במדבר צחיחה ואין צורך לשאת קיתון של מים. כי יקרה לפעמים תכופות שישנם חולים בעיר, בבית חולים או בבתי פרטיים, הזקוקים למין רפואה הבאה מחוץ לארץ, נמצאת אצלנו בכמות מספיקה לכולם, ואם יחלקוה בין כולם אין בה כדי לרפאות לגמרי אפילו אחד, אבל אם יתנוה רק לאחד או לאחדים יתרפאו בזה – האיך נדון בה? וכל הספקות שפרטנו שייכים

Saving a Man Before a Woman?!

17. משנה מסכת הוריות פרק ג משנה ז

האיש קודם לאשה להחיות ולהשיב אבדה והאשה קודמת לאיש לכסות ולהוציאה מבית השבי בזמן ששניהם עומדים [*]
לקלקלה האיש קודם לאשה

18. משנה מסכת הוריות פרק ג משנה ח

כהן קודם ללוי לוי לישראל לישראל לממזר וממזר לנתין ונתין לגר וגר לעבד משוחרר אימתי בזמן שכולן שוין אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ

19. חידושי הרשב"א מסכת כתובות דף סז עמוד א

יתום ויתומה שבאו להתפרנס. פי' פרנסת כסות, מפרנסין את היתומה ואח"כ מפרנסין את היתום וכדתנן בהוריות (י"ג ב') האשה קודמת לכסותה ולפרותה אבל במזונות מפרנסין את היתום ואח"כ מפרנסין את היתומה וכדתנן התם האיש קודם להחיות דכתיב וחי אחיך עמך אחיך קודם לאחותך.
תוספות מסכת נזיר דף מז עמוד ב

והתניא משוח מלחמה קודם לסגן - וקא ס"ד דקדים לכל מילי קאמר אלא בקונט' פי' דידע שפיר המקשה דבהוריות (דף יג.) מתניא לענין להחיותו לפקח עליו את הגל קודם לסגן דאם נפל גל על שניהם ומכל מקום פריך דאי סגן עדיף לענין טומאה הוה לן לפקח את הגל תחלה על הסגן ומשני מר זוטרא דודאי לענין להחיותו לפקח עליו את הגל משוח מלחמה עדיף דתלו ביה רבים ולענין טומאה סגן עדיף דנתמנה לעבודה ומיהו גם בהוריות מוקי לה הש"ס לענין להחיותו כי הכא משמע דבברייתא לא נשנית בהדיא הך לענין להחיותו

20. בית יוסף יורה דעה סימן רנא

ח (א) ומ"ש ומקדימין האשה לאיש בין להאכילה בין לכסותה וכו'. בפרק מציאת האשה (כתובות סז.) תנו רבנן יתום ויתומה שבאו להתפרנס מפרנסין את היתומה ואח"כ מפרנסין את היתום מפני שהאיש דרכו לחזור ואין האשה דרכה לחזור יתום ויתומה שבאו לינשא משיאין את היתומה ואח"כ משיאין את היתום מפני שבושתה של אשה מרובה משל איש: ומשמע דפרנסה היינו בין מזון בין כסות דטעמא דמפני שהאיש דרכו לחזור וכו' שייך בין במזון בין בכסות וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מהלכות מתנות עניים (הט"ו) והא דתנן בסוף הוריות (יג.) האיש קודם לאשה להחיות ולהשיב אבדה והאשה קודמת לאיש לכסות ולהוציאה מבית השבי צ"ל לדלהיות היינו להצילם אם הם טובעים בנהר וכיוצא אבל אכילה לאו בכלל להחיות הוא אלא דינה כדין הכסות ותנא כסות והוא הדין לאכילה דחד טעמא הוא כדאמרן

ט (א) גרסינן בירושלמי דסוף הוריות (פ"ג ה"ד) אהאי מתניתין דהאיש קודם לאשה להחיות עד כדון כשהיה זה להחיות וזה להחיות זה לכסות וזה להחיות זה לכסות נשמעינה מן הדא דמר רבי יהושע בן לוי כסות אשת חבר קודמת לחיי עם הארץ מפני כבודו של חבר לא אמרו אלא כסות אשת חבר וחיי עם הארץ אבל אם זה להחיות וזה לכסות אותו שלהחיות קודם: ואהא דתנן דאשה קודמת לאיש להוציא מבית השבי מסיים במתניתין בזמן ששניהם עומדין לקלקלה: האיש קודם לאשה וכתבו רבינו בסוף סימן רנ"ב

21. שולחן ערוך יורה דעה הלכות צדקה סימן רנב סעיף ח

פודים האשה קודם האיש, ואם רגילין במשכב זכור, פודין האיש קודם. הג"ה ואם שניהם רוצים לטבוע בנהר, הצלת האיש קודם. (ב"י וכן משמע סוף הוריות)

22. שו"ת להורות נתן יב:פ

ז) והנה לחיובם של הרשעים והמאורי והחוס' רייד והספלה, דהך דהוריות שהאיש קודם להחיותו מיירי במוטות, אף הכרח לדינו של הכ"י דשניהם טובעים צובר האיש קודם, דהרי הכ"י הכריח דעו זה ממהם סתירה הסוגיות נכתבות והוריות, ועל כן הכרח לפרש דלהחיות שאמרו בהוריות דהאיש קודם מיירי טובעים צובר, וכמו שכתב יו"ד ר"ך לו"מ דלהחיות היינו להצילם אם הם טובעים בנהר, חבל למאי שפירש הרש"י דלהחיות מיירי במוטות והאיש קודם משום דהתיב וחי אחיך עמך ולא לחתוק, איכ"י יש לומר דהיינו טובעים צובר לא אמרינן דהאיש קודם, דהא חיוב ההלכה מטביעה צובר הוא מלך הלואו של לא העמוד על דם ריעך או משום אגדת גופו וכמבואר בסנהדרין (עג) וברמב"ם (פי"א מרואה הי"ד), וכן זה שייך אף צאשה דהא גם אשה היא בכלל ריעך — ושין ר' אליהו מרחו (פי' משפטים כ"א כ') דעבד כענינו הוי בכלל ריעך דשיך בכל המלוות שהאשה שייכת בהם עיי"ש, ושין פתיחה כוללת לשני מגדים (ח"ג אות ח"י), ובס' אמרי בינה דהאשה איכא חיוב להציל כמו בנפש. דדוקא לענין מוטות דהמלוות הוא מלך וחי אחיך עמך, צוה כתב הרש"י דאשה גרועה מלך דאמרינן אחיך ולא אחותך, חבל כשניהם עומדים לטבוע דהחיוב להצילם הוא מלך הלואו דלא תעמוד על דם ריעך, אף הבדל בין איש לאשה דעל תרוייהו קאי הלואו.

3rd Party: Endangering Someone in Order to Save Someone Else

23. ש"ך על שולחן ערוך חושן משפט הלכות שותפים בקרקע סימן קסג סעיף ו

(יח) או להפרידן כו' - המלך או שר שמטיל איזה דבר על עשיר א' או ב' ויש ליהודי א' כח בהיכל המלך והשר להשתדל לפוטרום אם הדבר ברור ודאי שאם יפטרם לאלו יטיל על אחרים אי רשאי להצילם לאלו או לא פסק בתשו' מהריב"ל ח"ב סי' מ'

דאם כבר הטיל המלך על אנשים ידועים ופרט אותם ונלכדו ברשתו אזי אין יהודי רשאי להשתדל לפוטרו בשום ענין שיזיק לאחרים בודאי אבל אם יצא גזרה להטיל על ב' אנשים בסתם יכול יהודי להשתדל על איזה אנשים שרוצה שלא יהיו בכלל הגזירה אף שבודאי יכנסו אחרים

והביא ראייה ברור' ממפיבש' בפרק הערל שהתפלל דוד עליו שלא יקלטנו הארון (אבל בעכו"ם) אמרו' דמשוא פנים יש בדבר עיין בש"ס ולענין ממון אצל העכו"ם הוי כמו נפשות כתוא מכמר והאריך ע"ש ודוק כי נכון הוא עיין בתשובת ר"א נ' חיים סי' מ"ט ובתשובת מהרשד"ם סי' ש"ד ובתשו' מהרא"ן ששון סי' מ"ח דף ע' ע"ג ובתשו' נ' לב דף ע"א וע"ב ובספר א' ריש כלל י"ב:

24. דף על הדף בבא מציעא דף סב עמוד א

בהגהות יד אברהם (יו"ד סי' קנ"ו סעיף א') כתב על פי הלכה זו דחייך קודמין, שאם תפס המלך אדם א' כדי להרגו, ואם יברח הוא יתפוס המלך אחר במקומו, מותר לו לברוח, דחייך קודמין, והוא אינו רוצח את חברו